

si non habeant sepulcrum majorum, vel sepulturam non elegerint, sepeliendi sunt in propria parochia, juxta resoluta sub dict. verb. APPROBATIO, n. 65 et 69.

(29. Monialium famuli et famulae habitantes in mansionibus intra atria monasteriorum, ubi debeant sepeliri? Vide verb. MONIALES, art. 6, n. 41.

(30. Puellae educandae et mulieres saeculares in monasteriis monialium legitima facultate commorantes, et inibi decedentes ubi sint sepeliendae? Vide verb. MONIALES, art. 1, n. 61 ad 63.

(31. Novitii et novitiae sepulturam sibi non eligentes, debent sepeliri in monasterio ubi decedunt, et absque ulla obligatione solvendi portionem canonicam parochi loci. Engel., lib. III *Decretal.*, tit. 18, n. 12; Reiffenstuel, *ib.*, n. 20; cardinal. Petra, *loc. cit.*, n. 38, et alii communiter; et ratio est, quia in favorabilibus novitii et novitiae veniunt nomine religiosorum et religiosarum. Arg. cap. *Religioso*, § *Quamvis* 21, De sentent. excommunication. in 6. Accedunt specialia circa hoc privilegia religiosorum concessa, de quibus testatur Donatus, tom. III, tract. 10, quaest. 4, n. 2, et etiam universalis consuetudo religionum, quae derogaret legi contrariae, si quae adesset, cap. *Cum tanto* 11, De consuetudine. Insuper debent novitii et novitiae sepeliri in monasterio, ubi decedunt, etiamsi habuissent animum determinatum exeundi a religione. Cardin. Petra, *loc. cit.*, n. 38, cum Palao et aliis ibi citatis; Silvester, verb. *Sepultura*, quaest. 8; Engel., *loc. cit.*, n. 20, et alii; et ratio est, quia non voluntas et affectus, sed factum mutat statum et domicilium. L. *Domicilium* 20, ff. *Ad municipalem*.

(32. Imo in monasterio, ubi decedunt, sepeliri debent etiam juvenes saeculares, et puellae nondum habitu regulari induti seu indutae, sed de brevi induendi seu induendae, et jam in novitiatum admissi seu admissae, ut sic sub obedientia regulari per aliquos dies incipiant experiri religionis austeritates. Vide verb. NOVITIUS, NOVITIA, n. 16 et 17.

(33. Novitii et novitiae, et a fortiori dicti juvenes et puellae adhuc saeculares, si habeant patrimonium, debent sepeliri propriis expensis, nisi adesset consuetudo, ut expensis semper monasterii sepelirentur. Si autem patrimonio careant, debent sepeliri expensis monasterii. Card. Petra, *loc. cit.*, n. 38, cum aliis ibi citatis; Ventriglia, *loc. cit.*, n. 8, cum aliis ibi adductis, et plures alii apud Donat., *loc. cit.*, quaest. 4, n. 1 et 3.

(34. Regulares professi decedentes extra conventum, si commode ad ipsum deferri possint, debent in eo sepeliri. *Communis*, textu expresso in cap. *Religiosi* 5, De sepulturis in 6, ibi: « Religiosi, nisi a propriis monasteriis adeo forsitan sint remoti, quod ad ea, cum moriuntur, commode portari non possint, nequeunt (cum velle vel nolle non habeant) sibi eligere sepulturam, sed sunt apud sua monasteria tumulandi. »

(35. In tali casu non tenentur regulares

solvere portionem canonicam parochi loci, in quo regularis decessit, quamvis religiosi infirmo viaticum et extremam unctionem ministraverit. Sac. congreg. Episcop. et Regul., in *Puteolana* 22 Maii 1615, apud Barbos., *De offic. et potest. parochi*, cap. 26, n. 68. (36. Possuntque regulares dictos defunctos suos religiosos deferre ad suum monasterium: inconsulto parochi. Sacra congreg. Concilii, in *Bononien.* 2 Julii 1620, in responsione ad 10, quod erat his verbis conceptum: « Decimo, morendo fratri, come avvieni alle volte, ed in particolare de canonici Lateranensi, fuori del monastero in casa de' loro parenti, ed avendo i curati amministrato loro i santissimi sacramenti; se possono i loro superiori farli portare di notte alla loro chiesa, senza dirne cosa alcuna al curato, e senza darli le ragioni parochiali? » Ad decimum sacra congreg. Concilii respondit: « Regulares extra claustra decedentes posse ad eorum ecclesiam deferri, etiam parochis inconsultis. » Sic referunt Passerin., tom. II, quaest. 187, art. 4, n. 211; card. Petra, *loc. cit.*, n. 7; Donat., *loc. cit.*, q. 9, n. 1, et alii passim.

(37. Talis autem delatio, inconsulto parochi, est facienda modo privato sine pompa, sine cruce et processione, ut affirmant card. Petra, *loc. cit.*, n. 9; Pignatell., tom. IV, consult. 199, num. 9; Matthæucc., *loc. cit.*, n. 16, referens sic in casu fuisse observatum Romae. Si autem quandoque ex quibusdam circumstantiis congrua videretur solemnitas delatio defuncti regularis cum cruce et processione ad monasterium suae religionis, deberet fieri cum assistentia, vel saltem de consensu parochi, cum ratio et consuetudo non patiantur, ut regulares sine parochi, aut ejus delegato, qui posset in casu esse etiam aliquis regularis causa exequiarum, procedant extra monasterium processionaliter. Card. Petra, *l. c.*, n. 11; Pignatell., *loc. cit.*, n. 6; Matthæucc., *loc. cit.*, n. 16, et alii. (38. Attamen in hoc dicerem, servandam esse locorum consuetudinem, cum ipsa non solum sit in dubiis optima legum interpretis. L. *Si de interpretatione* 37, ff. *De legibus*, cap. *Cum dilectus* 8, De consuetudine, sed etiam clare legi deroget; cap. *Cum tanto* 11, De consuetudine.

(39. In casu autem, quod regulares decedant in locis a suis monasteriis ita remotis, ut ad ea deferri commode non possint, sepeliri debent in ecclesia ab ipsis electa, cum ad id in simili casu facultatem habeant a jure sibi concessam per dietam limitationem in cit. cap. *Religiosi* 5, De sepult. in 6, ibi: « Nequeunt... sibi eligere sepulturam... nisi a propriis monasteriis adeo sint remoti, ut ad ea commode portari non possint. » Sic Glossa, *ibid.*, verb. *Nota*: Donat., *loc. cit.*, q. 2, n. 3; Engel., *loc. cit.*, n. 11; Reiffenstuel, *loc. cit.*, n. 18, et alii passim. (40. Si tamen in dictis locis remotis decedant regulares, non electa sibi sepultura, sepeliendi sunt in ecclesia parochiali, in qua moriuntur, idque expensis proprii monasterii, si bona in communi possideat. Donat.,

loc. cit., qu. 2, n. 4, cum aliis ibi citatis; Reiffenstuel, *loc. cit.*, n. 18; Glossa, in cit. cap. *Religiosi*, verb. *Nota*, ubi citat communem doctorum his verbis: « Sed quid, si moriatur, non electa sepultura? Communis opinio doctorum est, quod sepeliendus est in ecclesia parochiali, in cujus parochia mortuus est. »

(41. Tunc autem dicitur religiosus mori in loco remoto, ut detur ei locus electioni sepulturae, quando ejus cadaver distat a suo monasterio per iter unius diei, id est ad quod per unicum diem cadaver transferri nequit, ne forte putrescat et inficiat aerem. Donat., *loc. cit.*, quaest. 2, n. 5; Bord., tom. II, resol. 41, n. 161; Pelliz., in *Man. regul.*, tom. II, tr. 8, c. 5, n. 29, et alii. Vel relinquatur arbitrio prudentis judicandum, ut notat card. Petra, *loc. cit.*, n. 31; Matthæucc., *loc. cit.*, n. 16 in fin., et alii.

(42. Quod dictum est de professis decedentibus extra claustra, dicendum est etiam de novitiis, praesertim cum extra claustra decedunt, quando ad exsequendam superiorum voluntatem exierunt, seu quando de consilio medici, et licentia sui superioris se transtulerunt ad domum suorum parentum pro recuperanda inibi sanitate; tunc enim sepeliendi sunt in monasterio sine obligatione solvendi canonicam portionem parochi, quia gaudent iuribus et privilegiis ordinis, et in favorabilibus veniunt nomine professorum. Arg. cap. *Religioso*, § *Quamvis* 21, De sent. excomm. in 5; Donat., *loc. cit.*, q. 8, n. 5; Pelliz., tom. II *Man.*, tr. 8, c. 5, sect. 4, qu. 10, n. 137; Mancin., in brevi tract. *De infirmitat. in ordine ad sepulturam*, dub. 9; Diastill., *De justit.*, lib. II, tract. 19, d. 3, n. 209; La Croix, lib. VI, n. 248, cum Sanchez., *ibi*, cit. et pluribus declarat Pignat., tom. VII, consult. 70.

(43. Regularis confessarius monialium pro earum cura spirituali habitans in domo prope monasterium ad praescriptum Alexandri VII, constituit. incip. *Felici*, § 11, si infirmetur ad mortem, recipit viaticum et extremam unctionem a suis religiosis et non a parochi: quamvis enim regulares, qui infirmantur ad mortem in domibus saecularium, talia sacramenta recipere debeant a parochi, ut declaravit sacra congregatio, sub anno 1620, apud Donat., tom. III, tract. 10, q. 9, n. 6. Itemque ead. sacra cong. Conc., in *Collen.* 11 Aprilis 1609, et *Messanen.* 20 Septembr. 1598. Tamen haec declaratio non videtur comprehendere dictum confessarium, quia ipse non infirmatur proprie in domo saeculari, sed potius in domo quasi religiosa et exempta ad hunc effectum, et quidem a Summo Pontifice praescripta quasi domo parochiali seu conventuali ipsius regularis confessarii inibi habitantis tanquam parochi ad curam spiritualem monialium. Unde non est censendum, quod Pontifex statuendo talem mansionem pro dicto confessario regulari, voluerit ipsum reddere inferioris conditionis, quam sint alii religiosi commorantes in suo conventu, adeoque exempti a jurisdictione parochiali, cum ipse ibi ma-

nendo censeatur quoad hunc affectum manere in conventu, et de facto ibi maneat sub obedientia sui superioris in sibi tanquam conventuali mansionem designata a Pontifice, alias non reperiretur, qui vellet hoc onus subire, sicque moniales remaneret destitutae tam necessaria cura spirituali: tum quia si infirmetur parochus in propria sua domo parochiali recipit sacramenta a sua parochia independenter a quolibet, ergo etiam dictus confessarius regularis, qui velut parochus habitat in dicta domo sibi a Pontifice praescripta tanquam sua domo parochiali, potest independenter a quolibet recipere haec sacramenta ab ecclesia monialium tanquam a sua exempta parochia; talis enim regularis nedum gaudet exemptione personali, sed quoad hunc effectum etiam exemptione locali: tum etiam quia nemo potest rationabiliter asserere, quod ipse confessarius infirmus non possit retici eodemmet sacramento, quod ipsemet sanus in sua velut parochiali monialium Ecclesia conficit. Argum. *Epist. I ad Corinth.*, cap. IX, n. 7, ibi: *Quis plantat vineam, et de fructu ejus non edit?* Accedit etiam recepta consuetudo, quae non solum in dubiis est optima legum interpretis. L. *Si de interpretatione* 36, ff. *De legibus*; cap. *Cum dilectus* 8, De consuetudine, sed etiam clare legi derogat; c. *Cum tanto* 11, De consuetudine.

(44. Regularis viator et hospes in conventu alterius religionis, v. gr. Dominicanus in conventu Franciscanorum, si ibi decedat, non sibi electa sepultura et valde remotus, et distans sit conventus proprii ordinis, sepeliendus est in Ecclesia parochiali, intra cujus fines est conventus, in quo decedit; de ipso enim discurrendum est, ac de regularibus decedentibus in locis saecularibus, ita remotis a suis monasteriis, ut ad ea deferri commode non possint, qui ut diximus supra n. 30, sepeliendi sunt in parochiali.

(45. Et inibi sepeliendus est expensis sui peculii, si habeat, vel, eo carente, expensis proprii monasterii. Card. Petra, *loc. cit.*, n. 36; Sanchez, lib. VI in *Decalog.*, c. 14, n. 4; Castropal., part. III, tract. 19, disp. 4, punct. 13, § 8, n. 6, et alii. Et ratio est, quia monachus in vita acquirit monasterio. C. *Statutum* 15, caus. 18, qu. 1, cap. *Quia ingredientibus* 7, caus. 19, q. 3, c. *In praesentia* 8, De prob., cum similibus, ergo monasterium in ejus morte debet ipsius sepulturae onus sentire; qui enim sentit commodum, sentire debet et onus. Leg. *Si merces* 25, § 6, ff. *Locati*, cap. *Qui sentit* 15, De regul. jur. in 6.

(46. Quod usque nunc dictum est de regularibus, est dicendum etiam de monialibus, ita ut in omnibus dispositio cit. cap. *Religiosi* 5, De sepulturis in 6, cum eisdem procedat. Hinc si contingat, quod aliqua monialis moriatur extra suum monasterium, idem est concludendum, quod ibi statuitur de viris regularibus. Murga, *Disp. for.*, tom. I, disp. 8, De electione sepulturae, § 9 et 10; card. Petra, *loc. cit.*, n. 40, et alii passim.

(47. Regularis expulsus seu ejectus, si non eligat sepulturam, ad quod habet facultatem, cum statim ac ejicitur a religione, censeatur relinqui, ac si religiosus non esset, et videatur nolle ejus corpus cum illis religiosorum sociari, ut docent Murga, *loco cit.*, disp. 8, § 3; Molina, tract. 2, disp. 276; Lessius, *De justit. et jur.*, lib. II, cap. 41, dub. 15, n. 113; card. Petra, *loco cit.*, n. 37, et alii passim, sepeliendus est in parochia, in qua decessit. Arg. c. *Nos instituta* 1, c. *Ex parte* 5, cap. *In nostra* 10, De sepulturis, cap. *Animarum* 1, et cap. *Is qui* 3, eod. in 6.

(48. Et tunc expensæ faciendæ sunt de ejus peculio, si habeat, seu de peculio parentum, et in casu omnimodæ paupertatis debet a parochio tumulari gratis, sicut gratis tumulari debent cadavera aliorum pauperum, ut statuit sacr. congr. Episc. et Regul., in *Cassanen.* 5 Maii 1617.

(49. Tertiarii et tertiariæ, habentes requisita a Leone X, in constitutione incip. *Dum intra*, et alia incip. *Nuper*, et in decreto sacræ congregationis edito die 20 Decembr. 1616, si decedant non sibi electa sepultura, et in ecclesiis ordinis, cujus habitum assumpserunt, communis sepultura pro ipsis reperitur, debent in ipsa sepeliri, alias sepeliri debent in parochiali. Sic declaravit sacræ congr. Concilii, ut ex Novario refert card. Petra, *loco cit.*, n. 41, vers. *Si vero*, his verbis: « Præterea si contingat aliquos ex prædictis tertiariis absque sepultura electione decedere, eos sic decedentes ita demum in ecclesiis ordinis, cujus habitum assumpserunt, si in ipsis eorum sepultura communis reperitur, sin minus, in ecclesiis parochialibus sepeliendos esse decrevit. » Nam, ut prosequitur eminentissimus Petra, *loco cit.*, uti gaudentes privilegiis regularium pars dicuntur ipsius religionis, ut dixit etiam sacræ congreg. Episcop. et Regular., in *Nepesina* 11 Decembris 1615, ad quintum et 20 Decembris 1617. (50. Verum cadavera non possunt deferri a domo, nisi cum præsentia parochi, vel hoc requisito, ut sacræ congreg. cit., in *Mutinen.* 17 Junii 1636, apud Dian., part. v, tract. 9 *Miscell.*, resolut. 30, et Passerin., *De statib.*, tom. II, n. 246 et seq., qui numer. 248, adducit Epistolam per extensum. Sic cardin. Petra, *loco cit.* n. 41, vers. *Si vero*; Panimoll., decis. 5, adnot. 3, n. 47 et 48; Sellius in *Select. canon.*, cap. 35, n. 20; Gavant., in *Manual. episcop.*, verb. *Tertiarii*, n. 10 et 11; Taur., *De jure abbatissar.*, disp. 7, qu. 3, vers. *Tertiariæ*, et vers. *Sacræ congr. cardinal.*; Barbosa, *De offic. et potest. parochi*, cap. 26, n. 69; Sperel., tom. I, decis. 87, n. 17; Lavor., *Var. lucubr.*, tit. 2, cap. 11, n. 102 et 103; Matthæucc., *Official. cur.*, c. 48, n. 31, et cap. 52, n. 3, § 2 et 3, et alii. Vide verb. *Tertiarii*, ubi dantur citatæ constitutiones Leonis X, editæ in concilio generali Lateranensi, et cit. Decret. sacræ congregationis:

(51. Quoad sepulturam Chordigerorum

utriusque sexus. Sacra congr. Episcop. et Regul., in *una Senogal.* 22 Novembr. 1580, sic observari mandavit: « Quod ubi adest sepultura communis pro chordigeris in Ecclesia fratrum Minorum, ubi est erecta confraternitas, sepeliantur in ea; ubi vero non est talis sepultura, moderentur sicut cæteri sæculares, et sepeliantur in sæculari Ecclesia, si non sibi elegerint aliunde sepulturam. » Lantusc., *Theatr. Regul.*, verb. *Confraternitas*, n. 12; Matthæucc., *Offic. curiæ quoad sepulturas*, cap. 48, n. 21, sed quantum ad hoc attendenda est consuetudo, cum circa id habeantur posteriora decreta contraria, ut apparet in num. subseq.

(52. Confratres confraternitatum existentium in Ecclesiis regularium sepeliendi sunt in parochia, nisi alibi elegerint sepulturam. Sic sacræ congr. Concil. prout in constitutione Innocentii X, incip. *Ex injuncto*, § 6, ibi: « An liceat regularibus sepelire in suis ecclesiis confratres laicos qui sepulturam non elegerunt? » Respondit: « Confratres laicos, si non præcedat eorum electio sepulturæ, sepeliendos esse in eorum parochiali ecclesia. » Et hoc procedit, etiamsi in ecclesiis regularium adesset communis sepultura pro dictis confratribus, ut respondit sacr. congr. Concilii, in *Neapolitana*, die 12 Februarii 1666, ad septimum dubium. Vide verb. *CONFRATERNITAS*, art. 5.

(53. Confratres, ut possint sibi eligere sepulturam in oratorio confraternitatis habente jus sepulcri, requiritur, quod per sex menses ante obitum fuerint ascripti. Sic cavetur in concilio v. *Mediolanen.* relato a Gavant., in *Manual.*, verb. *Confraternitas*, n. 46, a Monacell., part. IV, *Supplem. ad tom. I*, n. 131.

(54. Volentes sepeliri in habitu religiosorum, non est de necessitate, quod tumulentur in ecclesiis eorum, quorum est habitus, sed possunt sepeliri, ubi sepulturam elegerint, prout eorum relinquatur arbitrio a Leone X, constitut. incip. *Dum intra*, ibi: « Volentes quoque sepeliri in habitu eorumdem fratrum in claustris non degentes, sed in propriis domibus cohabitantes, in eorum ultima voluntate sepulturam sibi libere eligere possint. » Et sic statuit etiam sacræ congr. Episcop. et Regular., in *Novarien.* 23 Novembr. 1582, apud Pignatell., tom. I, consult. 17, n. 20, rescribens illius civitatis episcopo in hæc verba: « V. S. non permitta in modo alcuno, che i terziarij si confessino, se non da quelle persone, che sono state ammesse alle confessioni da lei, benchè siano frati, perchè niun deve confessare senza l'approvazione dell'ordinario. Facendo intendere inoltre alli terziarij, che abitano nelle case loro, che s'ingannano pensando, che tutti quelli che hanno l'abito da terziario, si debbano senz'altro, quando muojono, sepellire nelle chiese de' Frati, se essi non si sono eletta quella sepultura, e gli faccia capaci che non hanno tanti privilegi, quanti forse si persuadono, come si può vedere nel concilio

Lateranense ultimo nella sess. XI. Nè meno è vero, che ognuno, che lascia morendo d'esser vestito con l'abito di terziario, o di Frate, perciò debba esser sepolto nella chiezza de' Frati, se non hanno mostrato più che chiaramente la loro volontà circa l'elezione della sepultura, ma doveranno esser portati, dove di ragione sarebbero andati senza quell' Abito. » Et idem censuit sacr. congr. Concilii, in *Neapolitana* 13 Februarii 1666, in responsione ad 9 dubium, quod erat conceptum his verbis: « Nono: An qui post mortem mandat suum corpus indui habitu Tertiariorum, sit sepeliendus in Ecclesia regularium? » Ad 9 sacræ congregat. censuit *Negative*.

(55. Barbosa tamen lib. II *Jur. eccles. univ.*, cap. 10, n. 73, et *De offic. et potest. parochi*, cap. 26, n. 73, refert sequens decretum: « Suscipientes habitum a guardianis, vel ab alio, cui ille committendum duxerit, et cum eo decedentes, in Ecclesiis ejusdem ordinis ecclesiasticæ sepulturæ sunt tradendi, si guardianus propter habitus concessionem et receptionem eos præmonuit, eorum cadavera ibi sepelienda esse, » ut censuit sacræ congr., in *d. Nepesina* 11 Decembr. 1615, ad 2, et Samuel., *De sepultur.*, tract. 1, contravers. 15, conclus. 12, allegat, ut sequitur, Bullam auream Sixti IV, ibi: « Cum autem nonnulli ad ordines prædictos Prædicatorum et Minorum specialiter gerentes devotionis affectum, eorum cadavera cum habitu FF. Prædic. et Minorum, seu fratrum vel sororum de Penitentia utriusque ordinis Prædicatorum et Minorum sepeliri mandent, et persæpe antequam moriantur habitum hujusmodi eis postulent exhiberi;

« Decernimus, habitum hujusmodi per priorem domus ordinis Prædicatorum, aut guardianum domus ordinis Minorum loci, in quo tales decedere contingeret, vel per superiorem prælatum ipsorum ordinum, domorum seu prioris, et guardiani, vel cui illi duxerint committendum duntaxat, et non per alium quavis auctoritate vel prælatione fungentem, exhiberi debere. Qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur apud eorum ordinum ecclesias debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum suscipiunt, et illorum sic indutorum cadavera discooperata, nullo pallio seu tegumento superposito, deferri posse; ordinariorum etiam sub censuris prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obstante, quas quoad hoc modificamus. »

(56. Adest præterea declaratio sacræ congreg. Episc. et Regul. sub his verbis: « Prædicta cadavera recto tramite sunt ad ecclesias Regularium deferenda cum parochio, quo requisito expresse, si venire recusaverit, licere tunc eidem regularibus, etiam ipso invito, portare ad suas ecclesias. » Rota die 11 Dec. 1615, Antonius Maria cardinalis Gallus.

Loco ✕ Sigilli.

V. TRIFANUS, secr.
FERRAR. VII.

« Eadem interrogata sac. congr. a Patribus Minoribus: An in eorum ecclesiis sepelienda sint cadavera illorum, qui dicti ordinis habitu induti ex hac vita migrarunt? Respondit id fieri debere, si tamen a guardianis domus loci, in quo tales decedere contigerit, aut ab alio superiore, vel altero, cui id superior committendum duxit, habitum receperint, ac prædicti guardianus vel alius superior hujusmodi suscipientes præmonuerint, eorum cadavera propter habitus concessionem, ac receptionem penes ipsos fratres, quorum habitum gestant, esse sepelienda. » Hactenus apud Samuelium, *loc. cit.* conclus. 12.

(57. Papa decedens Romæ sine electione sepulturæ sepelitur in Basilica Vaticana, in qua non possunt sepeliri, nisi Summi Pontifices et personæ regales prout patet de principissa Mathilda tam bene merita Ecclesiæ Romanæ, et novissime de Christina regina Suecorum ibi sepultis. Et ne quidem eminentissimis cardinalibus permissum est inibi sepeliri. Cohel. not. *Card. privil.*, tit. 90; Passer., *De statib. hom.*, tom. II, q. 187, art. 4, n. 139; cardin. Petra, *l. c.*, n. 27, referens dictam Basilicam amisisse legatum cujusdam, qui mandaverat ibi sepeliri. Et de sepultura Pontificis Rota Romana, *Juris tumulandi*, n. 14, die 20 Febr. 1702.

(58. Si autem contingeret Pontificem sine electione sepulturæ decedere extra urbem, nec posset commode transferri ad ipsam, esset sepeliendus in Ecclesia cathedrali loci, ubi decessit. C. *Is qui* 3, De sepultur. in 6; Rota, in *Romana juris tumulandi*, n. 16, die 20 Februarii 1702, *coram D. Priolo*; Lavorius, tom. I *Variar.*, tit. 2, n. 45; Sebastianus Medices, *De sepultur.*, part. I, cap. 11, qu. 7, n. 2; card. Petra, *loc. cit.*, n. 29, referens id de facto evenisse in aliquibus civitatibus, ut Neapoli et Salerni, etc.

(59. Papa potest sibi eligere sepulturam in quacunque sibi benevisa Ecclesia, etiam regularium, ut patet ex pluribus monumentis, quæ videntur in diversis etiam regularium Ecclesiis in Urbe; corpus tamen solet deferri semper ad dictam ecclesiam S. Petri pro functionibus exsequiarum explendis, et deinde deferitur ad Ecclesiam electam. Card. Petra, *loco citato*, n. 27.

(60. Cardinales decedentes in Urbe, si non habeant sepulcrum majorum, nec sibi elegerint sepulturam, sepeliendi sunt, non in parochia, sed in Ecclesia proprii tituli; sic articulo late discusso firmavit Rota, in *Romana juris tumulandi* 20 Febr. 1702, *coram Priolo*, in causa sepulturæ eminentissimi cardinalis Pallavicini, quæ decisio refertur a Monac., tom. IV in *Appendic.*, decis. 18, et a Pitonio, *Discept. ecclesiastic.*, tom. II, post discept. 51, eamque citant et sequuntur ultra prædictos, etiam card. Petra, *loc. cit.*, *Comment. ad constit. 2 Honorii III*, n. 32; Matthæucc., *Official. curiæ quoad sepulturas*, cap. 48, n. 9, ubi citat etiam aliam decisionem de quinta die Mart.

1703, refertque tali anno ratione dictarum decisionum cadaver cardinalis Radolovich titularis S. Bartholomæi in Insula, qui suum corpus reliquit esse tradendum sepulturæ in ecclesia prout *de jure*, redditum fuisse Ecclesiæ titulari, et in ejus solo tumulatum cum prius pendente lite inter parochiam et titulum fuerit interim depositum in sua parochia S. Marcelli.

(61. Et hoc etiamsi cardinales non resideant in titulo, cum non omnes Ecclesiæ cardinalium titulares habeant contiguas habitationes. Rota, cit., in *Romana juris tumulandi* 20 Februarii 1702, n. 28 et 31; card. Petra, loc. cit., n. 32, et alii.

(62. Et hoc procedit etiam in cardinalibus regularibus; non enim ipsi in tali casu sepeliendi sunt in Ecclesia regulari, si specialiter eam non elegerint, quia magis stringit vinculum speciale proprii tituli cardinalitii, quam generale religionis; tum quia dum regulares assumuntur ad cardinalatum, eximuntur ab obedientia religionis, adeoque sicuti remanent soluti a lege vetante electionem sepulturæ, ita præsumptio oritur, ut electio debeat esse in eo loco, in quo uti cardinales, et non uti regulares sepeliri debuerant, etiamsi alibi cardinales sacramenta recipiant, ut prosequitur citata Rotæ decisio, n. 34 et 35; card. Petra, loc. cit., n. 33 et alii.

(63. Cardinales autem decedentes extra urbem sine electione sepulturæ sepeliri debent in ecclesia majori loci, ubi decedunt, quia, ut dicit Rota, in cit. dec. n. 16, ratione dignitatis illa Ecclesia censetur parochialis cardinalis defuncti, sicuti censeretur in casu simili obitus Summi Pontificis. Sic card. Petra, loco cit., n. 34; Murga, *De sepulturis*, tract. 8, sect. 2, dub. 7, conclus. 4; Matthæuce., loc. c., n. 9, et alii passim.

(64. Hoc tamen intelligendum venit, nisi in vita se subjecerint specialiter alicui parochiæ, ut notant card. Petra, loc. c., n. 34; Matthæuce., loc. c., n. 9 et alii. Arg. cap. *Instituta* 1, cap. *Ex parte* 5, cap. *In nostra* 10, *De sepultur.*, cap. *Animarum* 1, et cap. *Is qui* 3, eod. in 6.

(65. Debetur tamen semper Quarta canonica ecclesiæ parochiali ratione administrationis sacramentorum, prout debetur, si quis decedat sine electione sepulturæ, et sepeliatur in sepulcro majorum, vel in cathedrali. Sic Rota, in cit. decis. n. 34; card. Petra, loc. cit., n. 35; Matthæuce., loc. c., n. 9; Antonell., *De regim. Eccles.*, lib. 1, cap. 12, n. 30; Pitonius, in *Addit. ad dictam disceptat.* 51 in fine, et alii.

(66. Episcopi decedentes in propria diocesi, non electa sepultura, nec habentes sepulcrum majorum, sepeliri debent in propria cathedrali tanquam sua sponsa; si vero decedant extra diocesim, et commode possint deferri ad propriam cathedralem, sunt in ea tumulandi; si autem ad ipsam commode deferri non possint, tumulandi sunt in ecclesia digniori loci, in quo decedunt, quia de ea ratione dignitatis eorum præsumitur voluntas. Cardin. Petra, loco cit., n.

36; Sperell., decis. 87, n. 42; Antonell., loc. c., n. 28; Panimoll., decis. 5, adnot. 3, n. 45; Matthæuce., loc. c., n. 11, et alii passim; quod si habeant duas ecclesias æqualiter unitas, sepeliendi sunt in ea, in qua decesserunt; at si non sunt æqualiter unitæ, sed una alteri subjecta, sepeliri debent in principali. Card. Petra, loc. cit., n. 23, et alii.

(67. Canonici cathedralis decedentes, non electa sepultura, ubi tumulari debeant? Vide verb. CANONICUS, art. 8, a n. 11 ad 14.

(68. Clerici et presbyteri decedentes, non electa sepultura, sepeliendi sunt in cathedrali, si ibi adsit sepultura propria separata pro presbyteris et clericis, etiam non attento sepulcro majorum. Sacra congreg. Episcop., in *Fofosempronien.* 1 Septembris 1690; Monacell., tom. 1, tit. 2, formul. 4, n. 17; Samuel., *De sepultur.*, disp. 5, tract. 1, controver. 9, conclus. 20, n. 30; Nicol., *Lucubrat. canonic.*, lib. iv, tit. 15, *De sepultur.*, n. 15; Matthæuce., loc. c., n. 11, vers. *Canonici*; Passerin., loc. c., num. 325 cum seq., et alii. Vide tamen verb. CANONICUS, art. 8, n. 11, 12 et 13.

(69. Si vero non adsit in cathedrali sepultura propria separata pro presbyteris et clericis, clerici et presbyteri decedentes sine electione sepulturæ, sepeliendi sunt in sepulcro majorum, si habeant, et si non habeant, in propria parochia. *Communis.* Arg. cap. *Nos instituta* 1, cap. *Ex parte* 5, cap. *In nostra* 10, *De sepulturis*, cap. *Animarum* 1, cap. *Is qui* 3, et cap. *Licet* 4, eod. in 6. Et ratio est, quia jura nihil speciale de eis statuunt, adeoque est discurrendum de eorum sepultura, ac de sepultura Catholicorum sæcularium, cum ubi jus non distinguit, neque nos distinguere debeamus. L. *De pretio* 8, ff. *De Publiciana in rem action.*, et verba generalia generaliter sint intelligenda, c. *Quia circa* 22, *De privil.* Unde cum quæsitum fuisset a sacra congr. Conc., in *una Fulginat.*, die 10 Julii 1694. An liceret capitulo cathedralis privative quoad omnes alias ecclesias, tumulare cadavera personarum in sacris, vel in minoribus ordinibus constitutarum, etiam prima tonsura initiatarum, decedentium absque electione sepulturæ, sacra congregat. noluit decidere; sed remisit causam ad iudices suos; cum enim ageretur de consuetudine probanda, ideo forte noluit assumere cognitionem, ut dicit card. Petra, loc. c., n. 40, subdens, *ibid.*, n. 41, bonum jus favere parochis, si non probetur legitima consuetudo; nam ipsi habent assistentiam juris in tumulatione istorum carentium sepulcro majorum decedentium sine electione inter fines propriæ parochiæ per jura supra adducta. Card. de Luca, *De parochis*, disc. 27, n. 2; Panimoll., decis. 5, n. 1 et 5; Rota, part. XI, recent. decis. 348, n. 9, et in his terminis Passerin., loco citat., n. 325 cum sequent., et alii.

(70. Si autem adesset consuetudo quadra-

genaria cum titulo, tunc deberet attendi, prout etiam quando Ecclesia cathedralis teneatur solvere quartam funeralem parochi alterius Ecclesiæ, si ibi sepulturam quis elegerit, ut declaravit sac. congreg. Concilii, in *Mantuana*, die 23 Julii 1694, et confirmavit die 30 Aprilis 1695. Et ita si sibi reservatum fuisset tale jus in signum superioritatis, quando parochiæ fuerunt distinctæ seu creatæ. Sic card. Petra, loc. cit., n. 41; Panimoll., decis. 5, adnotat. 4, n. 8 et seq.; Barbosa, lib. III *Jur. eccles.*, cap. 24, n. 16; Cavaler., decis. 649, n. 2, et decis. 295, n. 3, *coram Bichio*; imo sufficeret etiam consuetudo immemorabilis sine titulo, cum ista quemcunque titulum præsumere faciat.

(71. Clerici beneficiati cum onere residendi, tam simplices, quam curati decedentes sine electione sepulturæ et carentes sepulcro majorum, sepeliri debent in ecclesia sui beneficii, et residentiæ, et non in propria parochia. Barbosa, in cap. *Nos instituta* 1, n. 4, *De sepulturis*; Pirrhing, lib. III *Decretal.*, tit. 28, n. 9; Sannig., *ibid.*, n. 8; Vallensis, *ibid.*, n. 6; Reiffenstuel, *ibid.*, n. 24; Tusch., litt. P, conclus. 99, n. 5; Bursat., consil. 226, n. 18 et 19; Bellet., *Disquisit. cleric.*, part. 1, § 3, n. 9, 10, 11 et 20; Joan. Asin., in l. *Familiaria*, ff. *De rel. et sumpt. Funer.*, Murga, et communis aliorum, teste Reiffenstuel, loco c., arg. cap. *Nos instituta* 1, *De sepult.*, ibi: « In qua cœlesti pabulo refici consueverunt, ut juxta Apostolum sint consolationum socii, ubi fuerunt passionum, » cap. *De his* 5, eod., ibi: « A quibus receperunt salutis pabula; » et cap. *Cum quis* 2, eod. in 6, ibi: « In qua ille officia consuevit audire divina et ecclesiastica recipere sacramenta. » Ubi, ut vides, statuitur, decedentes sine electione sepulturæ et carentes sepulcro majorum, sepeliendos esse in ecclesiis, in qua consueverunt audire officia divina et ecclesiastica recipere sacramenta. Atqui clerici beneficiati cum onere residendi, ibi divina audiunt, et sacramenta percipiunt; imo etiam divina faciunt et sacramenta ministrant, ubi beneficium habentes servitium cum residentia præstant, ergo, etc. Et ratio est, quia clerici beneficiati cum onere residendi sunt potius parochiani ecclesiarum suorum respective beneficiorum, quam suorum domiciliorum, quia alias non in illis, sed in istis sacramenta percipere, et divina audire statutis a jure temporibus deberent. Arg. cap. *Omnis utriusque sexus* 12, *De penitent. et remissionib.*, ubi statuitur, quod « Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio sacerdoti, et injunctam sibi penitentiam propriis viribus studeat adimplere, suscipiens reverenter ad minus in pascha Eucharistiæ sacramentum; » adeoque cum clericis beneficiatis cum onere residendi, non parochus domicilii, sed parochus beneficii residentialis divina administret, potius iste quam ille censendus est

eorum proprius parochus cum jure eos sepeliendi.

(72. Nec valet objicere, quod clericis beneficiatis viaticum et extremam unctionem administret parochus domicilii, et non parochus beneficii, adeoque potius ille, quam iste censendus est eorum proprius parochus cum jure eos sepeliendi. Non valet, inquam, quia, concessio antecedente, negatur consequentia, cum in ordine ad sepulturas sacri canones non attendant locum, ubi quis in extremis recipit sacramenta, sed locum, ubi in vivis sanus sacramenta recipere consuevit, et patet ex cit. *Jurib.*, n. anteced., et clare derogant illi termini: *Consueverunt, consuevit*, adeoque cum clerici beneficiati in vivis, et sani sacramenta recipere consueverint in ecclesiis suorum beneficiorum cum residentia, et non in illis suorum respective domiciliorum, sunt tumulandi in illis, non obstante, quod in extremis ab istis receperunt viaticum et extremam unctionem, quia hoc non evenit, quasi ipsi sint eorum proprii parochi, sed quia proprii parochi Ecclesiarum dictorum suorum beneficiorum fines, et territorium parochorum suorum respective domiciliorum intrare, ibique ipsis invitis sacramenta ministrare nequeunt. Arg. cap. *Ecclesias* 1, caus. 13, q. 1, cap. in *Ecclesiis* 1, *De capellis monachor.*, cap. *Cum singula* 32, *De præbend.* in 6, cum similibus. Et de facto si quis recreationis vel negotii causa in villam extra suam parochiam sitam se conferat, et ibi moriatur, non ibidem, sed si non habeat sepulcrum majorum, nec sibi elegerit sepulturam, in propria parochia sepeliri debet, non obstante, quod in aliena viaticum et extremam unctionem receperit, text. expresso in cap. *Is qui* 3, *De sepulturis* in 6.

(73. Uxor, licet sit sub potestate viri, potest libere sine ejus licentia eligere sibi sepulturam, quia in hoc est sui juris. *Communis*, textu expresso in cap. *De uxore* 7, *De sepulturis*, juncto ejus summario sic expresse dicente: « Mulier nupta libere potest sibi eligere sepulturam. »

(74. Si autem uxor decedat, non electa sepultura, et adhuc superstiti suo marito, debet sepeliri in sepultura mariti, si hic aliquam jam sibi elegit et determinavit, aut jam determinavit sepeliri in sepulcro majorum. Abbas, in cit. e. *De uxore*, n. 6; Barbosa, *ib.*, n. 3; Pirrhing, loc. c., n. 12; Reiffenst., loc. c., n. 14; Silvester, verb. *Sepultura*, q. 8, dict. 5, et alii. Arg. cap. *Ebron* 2, caus. 13, quæst. 2, et sic censuit sac. congr. Rit., in *Senogallien.* 13 Januar. 1633, apud Panimoll., dec. 5, adnotat. 3, n. 32.

(75. Et ratio est, quia maritus destinatione et determinatione animi jam censetur esse sepultus in tali sibi electa et destinata sepultura. Si autem maritus nondum sibi sepulturam elegerit, nec voluntatem suam circa ipsam adhuc declaraverit, uxor est sepelienda in sepulcro suorum majorum, si habeat, vel si non habeat, in parochia, ubi decedit. Arg. cap. *Nos instituta* 1, cap. *Ex parte* 5, cap. *In nostra* 10, *De sepultur.*, cap.